

Speurtocht
Panorama van
Scheveningen
Nederlands
~~MUSEUM
PANORAMA
MESDAG~~

OP
KIJK
6-12 jaar
30 min
SCHRIJF
LUISTERT
EN

Wist je dat?
Dit schilderij meer dan 4.000 kilo weegt?

Wist je dat?
Een wenteltrapje een bijzonder soort schelp is die je op het Noordzeestrand kunt vinden?

Wist je dat?
Het hele panoramadoek in maar vier maanden is geschilderd?

Wist je dat?
Je niet alleen vogels kunt zien, maar ook kunt horen als je op het platform staat? Luister eens goed welke vogels je hoort!

9
In het noordoosten zie je in de duinen een tram rijden. Dit was een...
K – Elektrische tram
D – Stoomtram
S – Metro

Wist je dat?
De onderkant van het schilderij nooit is 'af' geschilderd? Dat kun je zien als je door de patrijspoorten (de ronde ramen) in de donkere gang kijkt.

12
De schaduwen op het Panorama zijn...
G – Allemaal geschilderd
K – Allemaal echt
N – Sommige zijn geschilderd en soms zijn ze echt

Wist je dat?
Er honderden panoramaschilderijen zijn geweest en er in de hele wereld nog maar zo'n 20 over zijn gebleven?

Wist je dat?
Dit enorme schilderij ook op reis is geweest? Het heeft in München (Duitsland) en in Amsterdam gehangen.

Welkom in Museum Panorama Mesdag.
Ik ben Hendrik Willem Mesdag. In dit museum staat mijn belangrijkste werk: het Panorama van Scheveningen. In 1881 heb ik dit levensgrote ronde schilderij samen met mijn vrouw Sientje Mesdag-van Houten gemaakt. Ook drie bevriende schilders hebben meegeholpen: Bernard Blommers, Théophile de Bock en George Hendrik Breitner.

Hendrik Willem Mesdag

Sientje Mesdag-van Houten

Vond je het leuk?
We zien je graag terug!

10
Scheveningen had in 1880 nog geen riolering. Voor de huizen in het dorp Scheveningen zie je een paard en wagen staan. Deze reed wekelijks langs de huizen om iets op te halen. De persoon naast de kar heeft een ton vast. Wat zit er in de ton?
E – Vuilnis
U – Poep
D – Post

11
Zie je de witte karren bij de kust? Dit waren...
I – Badkoetsen waar mensen in konden zitten om pootje te baden
A – Drijvende hutten om vissen te vangen
R – Huisjes waarmee mensen schelpen konden zoeken

Vul hier de 12 gevonden letters in:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Als je alle vragen goed hebt beantwoord, zie je de naam van het echte duin waar Mesdag heeft gestaan om het Panorama van Scheveningen te kunnen schetsen. Dit was in die tijd het hoogste duin van Scheveningen. Vanaf hier had Mesdag het beste uitzicht.

Gefeliciteerd!
Bij de informatieballe ligt een leuke verrassing.

WAAR BEGINT DE SPEURTOCHT?
Deze speurtocht begint boven op het platform bij het Panorama van Scheveningen. Daar kom je zo: je loopt door de glazen schuifdeuren via de zalen met schilderijen naar de donkere gang. Aan het einde van de gang ga je de gedraaide trap op. Als je boven bent sta je middenin het grootste schilderij van Nederland: een rond schilderij van wel 115 meter lang en 14 meter hoog!

WAT ZIE JE ALLEMAAL?
Je staat op een duintop en kijkt uit over het dorp Scheveningen, de zee, het strand met schepen en de duinen. Als je goed kijkt zie je in de verte de stad Den Haag. Zo zag het er in 1881 uit. Als je hier staat, lijkt het net alsof de tijd even stil heeft gestaan.

1: Wenteltrap, 2: meer dan 100, 3: Helmgas, 4: Ezel, 5: Voor 1881, 6: aan de binnenkant, 7: Kanonnen, 8: is echt, 9: Stoomtram, 10: Poep, 11: Badkoetsen waar mensen in konden zitten om pootje te baden, 12: sommige zijn geschilderd en soms zijn ze echt.

SCAN MIJ

MESDAG ATELIER
Wil je thuis ook aan de slag met het Panorama van Scheveningen? Maak van je huis een atelier en doe mee! Scan de QR code hiernaast om alle thuisopdrachten van het online Mesdag-atelier te openen.

FAMILIE AUDIOTOUR
Wil je nog meer weten over het Panorama van Scheveningen en de schilderijen van Hendrik Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten? Scan dan de QR code hiernaast om naar de familie audiotour te gaan.

SCAN MIJ

Hoe beantwoord je de vragen?

Kies per vraag het goede antwoord en omcirkel het. Als je alle vragen hebt beantwoord, schrijf je op de laatste pagina alle gekozen letters achter elkaar. Er ontstaat dan een woord. Veel plezier!

1

Hoe wordt de gedraaide trap genoemd waarmee je net naar boven bent gelopen?

- D - Panoramatrap
- O - Kronkeltrap
- S - Wenteltrap

Wist je dat?
Als je hier staat, het doek maar 14 meter bij je vandaan hangt?

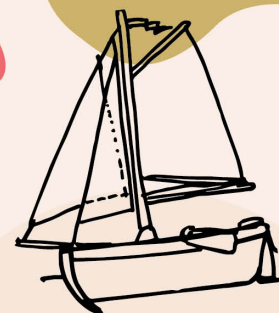

Wist je dat?
Vincent van Gogh dit schilderij vanaf deze plek ook heeft bewonderd?

2

Hoeveel schepen denk je dat er op het doek te zien zijn?

- A - Minder dan 30
- E - Meer dan 100
- O - Meer dan 250

3

Hoe heet de harde grassoort die in de duinen groeit en ook hier op het nagemaakte duin te zien is?

- K - Groen gras
- I - Helmgras
- S - Bamboe

Tip: op de houten palen kun je bordjes met de windstreken vinden!

4

Tussen de schepen kun je Sientje Mesdag-van Houten zien schilderen. Haar schilderij staat op een ...

- N - Ezel
- T - Kameel
- V - Tentharig

Kijk en zoek goed! Ergens op het doek kun je iets vinden dat niet is geschilderd, maar echt is. Heb je het gevonden?

Wist je dat?

De verftube pas sinds 1842 bestaat? Vanaf dat moment konden schilders, zoals Sientje Mesdag-van Houten hier, hun verf makkelijk meenemen en in de openlucht gaan schilderen.

5

Als je naar het zuidwesten kijkt, dan zie je de vuurtoren van Scheveningen. Wanneer is de vuurtoren gebouwd?

- P - Voor 1881
- D - In 1885
- A - Na 1890

6

Midden op het platform (waar je nu staat) zie je een glazen cilinder. Hierop maakte Mesdag eerst in bruine verf een schets voor dit grote schilderij. De verf is geschilderd...

- N - Aan de buitenkant
- O - Aan de binnenkant
- U - Aan de binnen- en de buitenkant

Wist je dat?

Mesdag naast deze glazen cilinder ook foto's en zijn eigen schetsen gebruikte om later dit grote schilderij te kunnen schilderen?

7

De soldaten en paarden van de artillerie voerden vaak militaire oefeningen uit op het Scheveningse strand. Als je goed kijkt zie je dat ze iets voort trekken...

- I - Ankers
- M - Sleepnetten
- S - Kanonnen

8

De stoel op het duin...

- E - Is geschilderd
- N - Is net echt
- T - Is echt

Wist je dat?

Scheveningen pas in 1904 een haven kreeg? Tot die tijd werden de schepen, bomschuiten genoemd, het strand op getrokken door paarden. Dit was mogelijk doordat ze een platte bodem hadden.

